

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ-4114-01-02/2013
I/13/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/13/001 – Wykonanie przez gminy województwa zachodniopomorskiego zadań w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Leszek Smykowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85822 z dnia 19.03.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Stare Czarnowo ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Woś, Wójt Gminy Stare Czarnowo ² . (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie³ ocenia działalność Urzędu w latach 2012 – 2013 (do 31.03.) w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Stare Czarnowo.

W badanym okresie przepisy prawa miejscowego regulujące w Gminie ochronę zwierząt nie uwzględniały dyspozycji ustawowych. Nie uchwalono Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w Gminie w 2013 r., co było sprzeczne z obowiązkiem określonym w art. 11a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt⁴. Nie uchwalono wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie na terenie Gminy działalności dotyczącej m.in. ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, co było niezgodne z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁵.

Wylapywanie bezdomnych zwierząt powierzono firmie Animal Control z Polic (Animal Control), a wylapywane zwierzęta przetrzymywane były w Hotelu dla psów i kotów w Sierakowie (Hotel dla zwierząt) mimo iż podmioty te, niezgodnie z wymaganiami art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku nie posiadały zezwoleń na prowadzenie takiej działalności. Działalność Hotelu dla zwierząt w 2012 r. nie była prowadzona pod nadzorem służb weterynaryjnych i nie zapewniono w nim właściwych warunków bytowych i sanitarno-weterynaryjnych. Warunki przetrzymywania zwierząt w Hotelu dla zwierząt ustalono w formie pisemnej dopiero w marcu 2013 r.

Ponadto, w ocenie NIK, wydatkowanie przez Urząd w latach 2012-2013 (do 30.03.) kwoty 3.621 zł za wylapanie przez Animal Control bezdomnych zwierząt, i przetrzymywanie ich w Hotelu dla zwierząt należy ocenić jako wydatek poniesiony w następstwie działań niezgodnych z prawem, gdyż został zrealizowany na rzecz podmiotów nieposiadających zezwoleń na prowadzenie takiej działalności. Urząd, z naruszeniem zasad gospodarności przekazywał ww. środki nie posiadając m.in. udokumentowanych informacji: umożliwiających identyfikację wylapanych zwierząt, ilości wykonanych zabiegów sterylizacji i kastracji psów oraz liczbę zwierząt przekazanych do adopcji.

¹ Dalej: Urząd

² Dalej: Wójt

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna

⁴ Dz.U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm., dalej zwana: ustawą o ochronie zwierząt

⁵ Dz.U. z 2012 r., poz. 391 ze zm., zwana dalej ustawą o utrzymaniu czystości i porządku

Pomimo, negatywnej oceny funkcjonowania Urzędu w latach 2012-2013 (do 31.03), NIK pozytywnie ocenia działania Wójta podjęte w marcu i kwietniu 2013 r. w celu dostosowania kontrolowanej działalności Gminy do aktualnych wymogów prawa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonywanie obowiązków dotyczących organizacji opieki nad zwierzętami bezdomnymi, w tym regulacji prawnych (przepisów prawa miejscowego, uchwał rad gmin, zezwoleń) odnoszących się do ochrony zwierząt.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Do marca 2013 r. Wójt nie przedstawił Radzie Gminy Stare Czarnowo (Rada) projektu uchwały określającej, na podstawie przepisów art. 7 ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie w Gminie działalności w zakresie m.in. ochrony przed bezdomnymi zwierzętami i prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt.

Wójt wyjaśnił, że nie wydano takich przepisów, ponieważ nie było wniosków w tym zakresie, a działalność ograniczała się do sporadycznego i doraźnego wyłapywania bezdomnych zwierząt i opieki nad nimi.

(dowód: akta kontroli str. 106, 127)

Przepis art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach stanowi, że na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami wymagane jest uzyskanie zezwolenia. Natomiast, zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁶, jeżeli do prowadzenia danego rodzaju działalności na podstawie innych ustaw jest wymagane uzyskanie zezwolenia, jednostki samorządu terytorialnego mogą powierzyć wykonywanie zadań wyłącznie podmiotowi posiadającemu wymagane zezwolenie.

W badanym okresie tj. od 1 stycznia 2012 r. do 31 marca 2013 r. Wójt nie wydawał zezwoleń na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności na terenie Gminy w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami. Do Urzędu wniosek o wydanie takiego zezwolenia wpłynął w dniu 28.03.2013 r., a Wójt zezwolenie wydał w dniu 2.04.2013 r. Stan ten opisano w pkt. 2.2. niniejszego wystąpienia.

W latach 2012-2013 (do 31.03.) wyłapywanie bezdomnych zwierząt z terenu Gminy prowadziła, na podstawie umów z dnia 15.03.2011 r. oraz z 11.03.2013 r. firma Animal Control, która w wymienionym okresie nie posiadała zezwolenia Wójta na prowadzenie takiej działalności w Gminie.

W latach 2012-2013 (do 31.03.) wyłapanie na terenie Gminy przez Animal Control bezdomne zwierzęta umieszczane były i przetrzymywane w Hotelu dla zwierząt. Według ustaleń NIK, Hotel w 2012 r. nie spełniał wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt. Urząd nie posiadał informacji, czy Hotel prowadzi działalność pod nadzorem służb weterynaryjnych i czy posiada zezwolenie na prowadzenie działalności, wydane na podstawie art. 7 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Umowę na przetrzymywanie wyłapanych bezdomnych zwierząt Wójt podpisał dopiero w dniu 11.03.2013 r. W okresie od 1.01.2012 r. do 10.03.2013 r. Gmina nie posiadała umowy podpisanej z Hotelem na przyjęcie i przetrzymywanie bezdomnych zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 95-96, 106-107, 113-114)

Wójt wyjaśnił, że do umieszczania zwierząt w schronisku zobowiązał się umową przedsiębiorca wyłapujący bezdomne psy i koty. Urząd zasięgał informacji w 2012 r. i 2013 r. w schroniskach, czy przyjmą bezdomne zwierzęta z terenu Gminy, lecz przedstawiciele schronisk odmawiali współpracy z powodu ich przepełnienia. Umowa z Animal Control była zawarta przez Gminę, a właściciel ww. firmy oświadczył, że posiada podpisaną umowę z Hotelem dla zwierząt. Natomiast wykonania innych zadań nie planowano z powodu braku

⁶ Dz.U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236

środków, stąd też nie podpisano umów w tym zakresie. Osobną umowę z właścicielem Hotelu Wójt zawarł w 2013 r., a ma ona charakter tymczasowy do czasu podpisania umowy ze schroniskiem dla zwierząt. Przyczyną nie zawarcia umowy ze schroniskiem w 2012 r. była odmowa zawarcia takiej umowy przez przedstawicieli 3 najbliższych Gminy schronisk (Szczecin, Stargard Szczeciński, Golczewo). Jedynie właściciel Hotelu wyraził zainteresowanie zawarciem umowy z Gminą.

(dowód: akta kontroli str. 127-128)

1.2. Rada Gminy, na podstawie m.in. art. 11a ustawy o ochronie zwierząt, uchwałą z dnia 30.03.2012 r. przyjęła Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy w 2012 r. – zwany dalej Programem z 2012 r. Zgodnie z uchwałą, Program z 2012 r. wchodzi w życie po 14 dniach od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru i Kontroli Urzędu Zachodniopomorskiego – działający z upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego – w dniu 13 kwietnia 2012 r. stwierdził, iż Program z 2012 r. nie spełnia obowiązujących wymogów, gdyż nie wskazano w nim gospodarstwa rolnego, w którym przetrzymywane będą bezdomne zwierzęta gospodarskie oraz nie wymieniono wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację.

Rada Gminy w dniu 14 czerwca 2012 r. uchwałą nr XVII/114/12 dokonała zmiany założeń Programu z 2012 r. wskazując gospodarstwo zapewniające opiekę nad bezdomnymi zwierzętami gospodarskimi oraz ustalając, iż na realizację Programu, w budżecie Gminy przeznaczono środki w wysokości 8,0 tys. zł.

W Programie z 2012 r. nie określono obowiązku przeprowadzania zabiegów sterylizacji albo kastracji bezdomnych zwierząt przetrzymywanych w schronisku wymaganego art. 11a ust 2 pkt 4 ustawy o ochronie zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 29-39, 106-118)

Zgodnie z art. 11a ust. 7 ustawy o ochronie zwierząt Wójt w dniu 30.01.2012 r. skierował do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Gryfinie (PLW) oraz zarządów 5 kół łowieckich działających na obszarze Gminy projekt uchwały w sprawie przyjęcia Programu w 2012 r. celem zaopiniowania. Nie wysłano projektu uchwały do organizacji społecznych określonych w art. 11a ust. 7 pkt 2 ww. ustawy, wyjaśniając iż takie organizacje nie działały w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy.

W dniu 22.02.2012 r. wpłynęła odpowiedź Łowczego Koła Łowieckiego Kania opiniująca pozytywnie projekt uchwały i deklarująca współpracę w zakresie określonym w rozdziale 3 § 7 pkt 1 programu (działania zmierzające do pozyskiwania nowych właścicieli i oddawania do adopcji bezdomnych zwierząt). Pozostałe 4 koła łowieckie nie przedłożyły opinii do przesłanego projektu.

W dniu 29.02.2012 r. wpłynęła odpowiedź PLW warunkowo akceptująca projekt ww. uchwały. PLW zwracał się do Wójta o przedłożenie do wglądu kopii umów zawartych z zakładem leczniczym dla zwierząt w zakresie usypiania ślepych miotów i zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem bezdomnych zwierząt, a także z podmiotami (osobami) realizującymi usługi w zakresie wyłapywania bezdomnych zwierząt, opiekowania się i dokarmiania kotów wolno żyjących, zapewniających miejsce dla zwierząt gospodarskich, które z różnych przyczyn mogą być odebrane właścicielowi oraz wnioskował o uzupełnienie Programu z 2012 r. poprzez określenie w nim wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację. Wójt nie przesłał ww. dokumentów do PLW.

(dowód: akta kontroli str. 12-20, 108)

Wójt wyjaśnił, że skoro PLW zaakceptował Program z 2012 r., to stanowiło to podstawę do skierowania projektu uchwały do Rady Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 106, 128)

1.3. Do 31.03.2013 r. Wójt nie przedstawił Radzie Gminy projektu uchwały w sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na

terenie Gminy w 2013 r. – zwanego dalej Programem z 2013 r. Rada Gminy nie przyjęła uchwały w sprawie Programu z 2013 r.. Było to niezgodne z dyspozycją art. 11a ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt stwierdzającą, iż ww. uchwałę należy podjąć do dnia 31 marca.

W sprawie nieuchwalenia Programu w 2013 r. w ustawowym terminie Wójt wyjaśnił, że projekt Programu został skierowany do konsultacji z PLW, a ten 04.03.2013 r. negatywnie zaopiniował Program przesyłając uwagi i zastrzeżenia. Po usunięciu braków projekt Programu został ponownie w dniu 09.04.2013 r. skierowany do konsultacji z PLW i zarządami kół łowieckich. Na opóźnienie przyjęcia Programu miał wpływ dłuższy czas potrzebny do uwzględnienia uwag i zastrzeżeń PLW.

(dowód: akta kontroli str. 29-39, 106-118, 127-140)

Wójt w dniu 30.01.2013 r. skierował do PLW projekt uchwały w sprawie przyjęcia Programu z 2013 r. celem zaopiniowania. Nie wysłano projektu uchwały do zarządów 5 kół łowieckich działających na obszarze Gminy, a także do organizacji społecznych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, ponieważ takie organizacje nie działały na terenie Gminy.

Nie wysłanie Programu z 2013 r. do zaopiniowania do kół łowieckich z terenu Gminy było niezgodne z art. 11a ust. 7 pkt 3 ustawy o ochronie zwierząt.

Wójt wyjaśnił, że nie przesłano Programu z 2013 r. do zaopiniowania kołom łowieckim, ponieważ uznano, że PLW może mieć uwagi krytyczne do projektu, lecz po uwzględnieniu wszystkich uwag nadesłanych przez PLW do Programu, skierowano go w dniu 09.04.2013 r. do zaopiniowania kołom łowieckim.

W dniu 06.03.2013 r. wpłynęła odpowiedź PLW negatywnie opiniująca projekt ww. uchwały. W piśmie tym PLW przedstawił m.in. następujące uwagi, które były podstawą negatywnej opinii dla projektu Programu z 2013 r.:

- nie ujęto w nim żadnych działań jakie Gmina podjęła w celu podpisania umowy (porozumienia) ze schroniskiem dla bezdomnych zwierząt oraz nie przedłożono umowy (porozumienia) w tym zakresie;
- nie określono warunków wylapywania bezdomnych zwierząt (stały czy okresowy) oraz warunków, jakie powinien spełnić przedsiębiorca zajmujący się ochroną przed bezdomnymi zwierzętami, a także PLW zażądał przedstawienia umowy podpisanej z przedsiębiorcą świadczącym takie usługi;
- w ww. Programie nie zapisano, gdzie będzie odbywać się kwarantanna wylapanych zwierząt i jaki zakład leczniczy będzie świadczył opiekę weterynaryjną dla tych zwierząt podczas kwarantanny;
- nie wskazano weterynaryjnego zakładu leczniczego zapewniającego całodobową gotowość do udzielania pomocy przy zwalczaniu bezdomności zwierząt, z którym Gmina ma podpisaną stosowną umowę;
- w ww. Programie brak było wskazania osoby oraz kontaktu z nią, która w imieniu Wójta odpowiedzialna jest za udzielanie informacji i pomocy w zakresie bezdomności zwierząt;
- wskazano niespójność zapisów, w których z jednej strony ww. Program przewidywał czipowanie zwierząt, a z drugiej strony stwierdzał, że Gmina nie posiada środków finansowych na wdrożenie powszechnego oznakowania elektronicznego w 2013 r.

Po otrzymaniu ww. opinii PLW Urząd podjął działania w celu dostosowania projektu Programu z 2013 r. do aktualnych wymogów prawnych i wskazań powyższego pisma, które trwały do ostatniego dnia kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 21-28, 106-118, 127-140)

W działalności Urzędu w zakresie organizacji opieki nad zwierzętami bezdomnymi, w tym przepisów prawa miejscowego odnoszących się do ochrony zwierząt stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

- brak określenia wymagań, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o uzyskanie zezwoleń na prowadzenie na terenie Gminy działalności dotyczącej m.in. ochrony przed bezdomnymi zwierzętami i prowadzenia schronisk dla

bezdolnych zwierząt, co było sprzeczne z przepisami art. 7 ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku,

- powierzenie przedsiębiorcy wylapywania bezdomnych zwierząt, mimo braku zezwolenia na prowadzenie na terenie Gminy działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, co było niezgodne z art. 3 ust. 2 ustawy o gospodarce komunalnej,
- nieokreślenie w Programie z 2012 r. obowiązku sterylizacji albo kastracji wylapanych bezdomnych zwierząt przetrzymywanych w schronisku, co było niezgodne z obowiązkiem określonym art. 11a ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie zwierząt,
- nieuchwalenie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy w 2013 r.,
- niewykorzystania uwag PLW zgłoszonych do projektu Programu z 2012 r. oraz niezgodnienie projektu Programu z 2013 r. z zarządami kół łowieckich.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu w badanym obszarze.

Ocena
częstkowa

Opis stanu
faktycznego

2. Wykonywanie zadań gminy w zakresie zapobiegania bezdomności oraz opieki nad zwierzętami domowymi

2.1. Program z 2012 r. przewidywał, że Wójt w ramach jego realizacji prowadzi we współpracy z sołectwami, jednostkami organizacyjnymi Gminy, szkołami, przedszkolami oraz organizacjami pozarządowymi działania edukacyjne m.in. w zakresie odpowiedzialnej i właściwej opieki nad zwierzętami, ich humanitarnego traktowania, propagowania sterylizacji i kastracji oraz czipowania, a także adopcji zwierząt bezdomnych. Program przewidując elektroniczne znakowanie (czipowanie) zwierząt, stwierdza jednocześnie, że w 2012 r. nie przewiduje się wykonania tego zadania z uwagi na brak środków finansowych. W badanym okresie nie prowadzono w Gminie znakowania zwierząt oraz nie podejmowano działalności informacyjno-popularyzatorskiej mającej na celu zapobieganie bezdomności zwierząt.

Wójt wyjaśnił, że działalność informacyjna w Gminie dotycząca opieki nad bezdomnymi zwierzętami zostanie przeprowadzona w chwili zaplanowania akcji czipowania oraz sterylizacji i kastracji zwierząt z udziałem kliniki weterynaryjnej ze Szczecina. Poinformował też, że akcje znakowania zwierząt w latach 2012-2013 nie planowano z powodu braku środków.

(dowód: akta kontroli str. 29-39, 106-118, 127-140)

Program z 2012 r., przyjęty w dniu 30.03.2012 r. (wraz ze zmianą z 14.06.2012 r.) określał sterylizację i kastrację bezdomnych zwierząt jako najskuteczniejszą metodę unikania niekontrolowanej rozrodczości zwierząt, wskazywał iż zadanie to realizują organizacje pozarządowe oraz Wójt (poprzez zachęcanie właścicieli zwierząt do wykonywania zabiegów), lecz nie określał, kto w imieniu Wójta (koordynatora Programu) miałby to zadanie realizować. W okresie objętym kontrolą Wójt nie zlecał wykonania sterylizacji i kastracji bezdomnych zwierząt na terenie Gminy.

Ponadto Program z 2012 r. przewidywał usypianie ślepych miotów oraz zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem bezdomnych zwierząt, lecz nie określał, kto w imieniu Wójta miałby to zadanie realizować. W okresie objętym kontrolą Wójt nie zlecał wykonania zabiegu usypiania ślepych miotów na terenie Gminy. W toku kontroli ustalono, że w dniach 31.01.-02.02.2012 r. przeprowadzono doraźną interwencję weterynaryjną u bezdomnego psa, który uległ wypadkowi drogowemu. Pomocy weterynaryjnej udzieliły: Klinika Zwierząt Domowych w Szczecinie oraz firma Specjalistyczne Usługi Sanitarne-Weterynaryjne z Gryfina. Z podmiotami tymi Wójt nie zawarł wcześniej umów na wykonywanie usług w tym zakresie.

Wójt wyjaśnił, że nie zawierano umów z podmiotami wykonującymi zabiegi w tym zakresie, ponieważ w roku 2012 r. nie planowano takich działań. Umowy zostały podpisane w 2013 r. Ustalono, że wspomniane powyżej umowy zawarto w dniu 04.04.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 29-39, 47-50, 106-118, 127-140)

Program z 2012 r. przewidywał sprawowanie opieki nad kotami wolnożyjącymi, w tym ich dokarmianie. W roku 2012 Wójt nie podpisał umów z społecznymi opiekunami kotów wolnożyjących na ich dokarmianie oraz z podmiotami świadczącymi opiekę weterynaryjną tym zwierzętom. Ustalono, że opieka nad wolnożyjącymi kotami w Gminie w okresie 2012-2013 (I kwartał) nie była przez Urząd prowadzona. W badanym okresie nie podpisano też umów ze społecznymi opiekunami. Umowy na objęcie opieką weterynaryjną kotów wolnożyjących w Gminie podpisano 04.04.2013 r.

Wójt wyjaśnił, że zjawisko bezdomnych kotów w Gminie nie występowało, a wniosek w 2012 r. o zakup karmy dla kotów został negatywnie zaopiniowany przez radę sołecką.

(dowód: akta kontroli str. 29-39, 47-50, 106-118, 127-140)

2.2. Wyłapywanie bezdomnych zwierząt na terenie Gminy w 2012 roku i ich przetrzymywanie odbywało się w oparciu o umowę z dnia 15.03.2011 r. zawartą z firmą Animal Control. Umowa obowiązywała do 31.12.2012 r. Według umowy wyłapywanie i przetrzymywanie psów w schronisku lub hotelu dla zwierząt odbywać się będzie zgodnie z warunkami określonymi w obowiązujących ustawach o ochronie zwierząt. Do obowiązków wykonawcy należało między innymi:

- chwyatanie i dostarczanie zwierząt do schroniska;
- prowadzenie obserwacji nowoprzyjętych zwierząt w okresie kwarantanny,
- zapewnienie pożywienia, artykułów sanitarnych oraz opieki nad zwierzętami przebywającymi w schronisku, w tym zapewnienie dozoru weterynaryjnego,
- prowadzenie działań mających na celu znajdowanie zwierzętom opiekunów,
- prowadzenie ewidencji zwierząt i książki kontroli weterynaryjnej,
- przeprowadzanie zabiegów sanitarnych i dezynfekujących.

W § 6 ww. umowy wykonawca oświadczył, że posiada kwalifikacje i uprawnienia do wykonywania prac określonych w umowie oraz że prace wykonywać będzie w sposób humanitarny, bez narażenia zwierząt na zbędne cierpienie.

Druga umowa z ww. firmą zawarta w dniu 11.03.2013 r. na okres do 31.12.2013 r. dotyczyła wyłapywania i transportu bezdomnych zwierząt oraz umieszczania w schronisku lub hotelu dla zwierząt, z którym Gmina ma podpisaną umowę.

Umowa Animal Control obowiązująca w 2012 r. na wyłapywanie bezdomnych zwierząt nie zawierała: adresu schroniska lub hotelu w którym miały być przetrzymywane zwierzęta, oraz urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta miały być wyłapywane przez przedsiębiorcę i przewożone.

W umowie zawartej z Animal Control w 2011 r. oraz umowie z 2013 r. zawartej z Hotelem dla zwierząt nie wskazano obowiązku przeprowadzania zabiegów sterylizacji i kastracji zwierząt (wymaganych art. 11a ustawy o ochronie zwierząt).

Wójt wyjaśnił, że umowę podpisano na podstawie dokumentów przedłożonych przez Animal Control, wg wzoru umowy udostępnionej przez przedsiębiorcę.

(dowód: akta kontroli str. 40-41, 42-43, 106-118, 127-140)

Według dokumentacji dotyczącej wyłapania 9 bezdomnych psów w 2012 r. zwierzęta te trafiły nie do schroniska dla bezdomnych zwierząt lecz do Hotelu dla zwierząt. Firma Animal Control nie przedstawiła w Urzędzie umowy zawartej z Hotelem, a Urząd nie żądał przedłożenia takiej umowy. Urząd nie posiadał też informacji o spełnianiu przez Hotel dla zwierząt wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁷ oraz uzyskania na podstawie art. 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁸ decyzji o spełnieniu przez Hotel stosownych wymagań weterynaryjnych oraz weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego. Według ustaleń NIK, Hotel dla zwierząt w 2012 r. nie spełniał wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych wymagań

⁷ Dz.U. Nr 15,8 poz. 1657, dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt;

⁸ Dz.U. z 2008 r. Nr 213 poz. 1342 ze zm., dalej: ustawa o ochronie zdrowia zwierząt;

weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt, które potwierdziła kontrola NIK przeprowadzona w IV kwartale 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 106, 127)

Wójt wyjaśnił, że umieszczanie bezdomnych zwierząt z konieczności odbywało się w Hotelu, ponieważ wszystkie schroniska, z którymi się kontaktowano, odmawiały takiej współpracy w 2012 r., jedynie właściciel Hotelu gotowy był świadczyć usługi w tym zakresie. Gmina warunkowo podpisała z nim umowę na świadczenie usług w 2013 r. Hotel dla zwierząt świadczył w 2012 r. usługę przetrzymywania bezdomnych psów w okresie 14 dniowej kwarantanny bez stosownej umowy zawartej z Gminą w tym zakresie. Z powodu braku miejsc w schroniskach dla zwierząt (Szczecin, Stargard Szczeciński, Golczewo), umowę na ww. usługi podpisano w dniu 11.03.2013 r. z firmą Hotel dla psów. Z Hotelem współpracował przedsiębiorca wyłapujący bezdomne psy. Animal Control przedstawiła przy zawieraniu umowy stosowne zaświadczenia uprawniające do tego rodzaju działalności, w tym zaświadczenie o zarejestrowaniu działalności gospodarczej w tym zakresie na terenie całego kraju, a Wójt uznał, że są one wystarczające. Właściciel firmy oświadczył również, że zabezpiecza pobyt bezdomnych zwierząt w schronisku.

(dowód: akta kontroli str. 29-39, 40-46, 97-105, 106-118, 127-140)

W okresie objętym kontrolą (od 1.01.2012 r. do 31.03.2013 r.) firma Animal Control nie posiadała zezwolenia Wójta na prowadzenie działalności na terenie Gminy w zakresie określonym w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, a Urząd zezwolenia takiego nie żądał. Wniosek o wydanie zezwolenia na wyłapywanie bezdomnych zwierząt Animal Control złożyła w dniu 15.03.2013 r. (do Urzędu wpłynął 28.03.2013 r.). Zezwolenie Wójta na wyłapywanie, transport i umieszczanie w hotelu lub schronisku dla bezdomnych zwierząt wydane zostało w dniu 02.04.2013 r. m.in. na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 i ust. 6 ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 95-96, 106-107)

2.3. Urząd w roku 2012 r. informowany był o porzuconych psach zarówno telefonicznie, jak i za pośrednictwem mieszkańców, sołtysów lub policji. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie takich zgłoszeń i zlecanie firmie Animal Control wyłapania bezdomnych zwierząt był pracownik Urzędu. Czynności przyjęcia zgłoszenia i telefonicznego zlecenia Animal Control wykonania usługi nie były dokumentowane (w Urzędzie brak dokumentacji w tym zakresie).

W powyższej sprawie Wójt stwierdził, że zgłoszenia i zlecenia wyłapywania zwierząt bezdomnych były kontrolowane i analizowane na bieżąco, ale nie przedstawił powodów braku ich dokumentowania w Urzędzie.

(dowód: akta kontroli str. 95, 106-115, 127-140)

W roku 2012 r. wyłapanych zostało w Gminie przez firmę Animal Control 9 bezdomnych psów, a w I kwartale 2013 r. nie wyłapano żadnego psa. W ww. okresie nie złapano żadnego kota. Wszystkie wyłapane psy firma Animal Control dostarczała do Hotelu dla zwierząt, który obciążał Gminę za ich przyjęcie.

(dowód: akta kontroli str. 64-80, 81-96, 115-116)

W Urzędzie nie gromadzono udokumentowanych informacji dotyczących:

- identyfikacji bezdomnych psów wyłapanych na terenie Gminy i przekazanych do Hotelu dla zwierząt,
- czynności przyjęcia zgłoszenia i telefonicznego zlecenia usługi wyłapania bezdomnych zwierząt,
- liczby bezdomnych psów wyłapanych na terenie Gminy poddanych zabiegom weterynaryjnym, w tym sterylizacji albo kastracji oraz potwierdzenia przeprowadzania takich zabiegów,
- liczby psów oddanych do adopcji oraz informacji o osobach adoptujących zwierzęta.

Wójt stwierdził, że sterylizacja i kastracja bezdomnych zwierząt nie były zlecane, ale nie odniósł się do braku dokumentowania adopcji bezdomnych zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 106-118, 127-140)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności Urzędu w zakresie zapobiegania bezdomności oraz opieki nad zwierzętami stwierdzono między innymi następujące nieprawidłowości:

- w umowie podpisanej w 2011 r. z Animal Control nie wskazano adresu schroniska przetrzymującego zwierzęta a w umowie podpisanej w 2013 r. z Hotelem dla psów nie określono obowiązku przeprowadzania sterylizacji albo kastracji wyłapanych zwierząt,
- do 10 marca 2013 r. Urząd nie określił i nie sformalizował w drodze pisemnej zasad przetrzymywania zwierząt w Hotelu dla psów,
- Urząd nie posiadał informacji, czy Hotel dla zwierząt, w którym przetrzymywano zwierzęta wyłapane w Gminie dysponował zezwoleniem na prowadzenie takiej działalności, czy działalność tą prowadzono pod nadzorem służb weterynaryjnych oraz w jakich warunkach sanitarno- weterynaryjnych przebywały tam zwierzęta. Według ustaleń NIK, Hotel w 2012 r. prowadził działalność niezgodnie z wymaganiami weterynaryjnymi obowiązującymi schroniska dla bezdomnych zwierząt,
- czynności zlecania firmie Animal Control wyłapania zwierząt oraz przyjęcia zgłoszenia i wykonania usługi nie dokumentowano w Urzędzie,
- w Urzędzie nie dokumentowano informacji umożliwiających identyfikowanie wyłapanych bezdomnych zwierząt, oraz faktu oddania zwierząt do adopcji i informacji o osobach adoptujących zwierzęta,
- Urząd nie podejmował działalności informacyjno-popularyzatorskiej mającej na celu zapobieganie bezdomności zwierząt w Gminie.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność Urzędu w badanym obszarze.

3. Legalność i gospodarność wydatków. Rzetelność rozliczeń.

3.1. Środki finansowe w wysokości 8.000 zł na finansowanie zadań związanych z opieką nad zwierzętami zaplanowano w budżecie Gminy na rok 2012 w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdziale 90095 – Pozostała działalność, w § 4300 – Zakup usług pozostałych. Łącznie w 2012 r. na finansowanie zadań związanych z opieką nad zwierzętami Gmina wydatkowała 3.831 zł (tj. 47,9% zaplanowanej kwoty), z tego:

- na sfinansowanie wyłapywania bezdomnych zwierząt – 360 zł,
- na przekazanie zwierząt do Hotelu dla zwierząt – 1.119 zł,
- na sfinansowanie pobytu w Hotelu wyłapanych zwierząt - 2.142 zł,
- na koszty opieki nad bezdomnymi zwierzętami, które uległy wypadkom – 210 zł.

Powyższe wydatki Urzędu z 2012 r. udokumentowane i zaksięgowane były w sposób rzetelny i zgodny z ustawą o rachunkowości, a zobowiązania Gminy w tym zakresie realizowane były terminowo.

W I kwartale 2013 r. w Urzędzie nie wydatkowano środków na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami.

(dowód: akta kontroli str. 52-96, 106-118)

Wójt wyjaśnił, że podstawą regulowania należności z firmą Animal Control była umowa z nią zawarta, natomiast w sprawie pomocy medycznej dla zwierząt poszkodowanych w wypadkach - umowy na usługi weterynaryjne nie zawierano, ponieważ miały one w 2012 r. charakter doraźny. Wójt nie odniósł się do bezumownego wydatkowania środków za usługi firmy Hotel dla zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 52-96, 106-118, 127-140)

3.2. Urząd w latach 2012-2013 (do 31.03.), naruszając zasadę gospodarności nie prowadził kontroli warunków wykonania umowy przez firmę Animal Control oraz przez Hotel dla zwierząt, w zakresie warunków dotyczących wykonania zadań ochrony bezdomnych zwierząt finansowanych środkami publicznymi, w tym m.in.: warunków bytowania zwierząt, dokumentowania świadczonych usług, spełnienia ustawowych kryteriów prowadzenia działalności.

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie nie dokumentowano również czynności sprawdzających podmioty, z którymi Urząd podpisywał umowy na realizację zadań przewidzianych Programem z 2012 r. i projektem Programu z 2013 r. (w Urzędzie brak dokumentacji w tym zakresie).

Wójt wyjaśnił, że czynności kontrolne warunków wykonania umowy w tych firmach były przeprowadzane w siedzibie firmy, lecz nie odniósł się do tego, dlaczego nie były dokumentowane.

(dowód: akta kontroli str. 106-118, 127-140)

Ustalone
nieprawidłowości

W ocenie NIK, wydatkowanie przez Urząd w latach 2012-2013 (do 30.03.) kwoty 3.621 zł za wyłapanie przez Animal Control bezdomnych zwierząt i przekazanie ich do Hotelu dla zwierząt, należy ocenić jako wydatek poniesiony w następstwie działań niezgodnych z prawem. Powyższe środki publiczne wydatkowano, mimo iż podmioty te nie posiadały zezwoleń na prowadzenie działalności wymaganych ustawą o utrzymaniu czystości i porządku. Do 10 marca 2013 r. wydatkowano na rzecz Hotelu dla zwierząt należność za przetrzymywanie bezdomnych zwierząt, mimo braku umowy określającej sanitarno-bytowe warunki przetrzymywania zwierząt. Jednocześnie Urząd przekazywał (na rzecz Animal Control i Hotel dla zwierząt) ww. środki nie posiadając udokumentowanej informacji m.in. o posiadaniu przez Hotel obowiązujących zezwoleń na prowadzenie działalności i warunkach przetrzymywania tam zwierząt, ilości wykonanych zabiegów sterylizacji i kastracji psów oraz liczby zwierząt przekazanych do adopcji.

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie legalności i gospodarności ponoszenia w badanym okresie wydatków na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, wnosi o:

Wnioski pokontrolne

1. Niezwłoczne przekazanie Radzie Gminy projektów uchwał w sprawach: Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy w 2013 r. oraz w sprawie wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie w Gminie działalności w zakresie m.in. ochrony przed bezdomnymi zwierzętami i prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt,
2. Powierzenie wyłapywania i przetrzymywania bezdomnych zwierząt podmiotom prowadzącym działalność nadzorowaną przez służby weterynaryjne oraz posiadającym zezwolenia na prowadzenie takiej działalności,
3. Egzekwowanie od podmiotów wyłapujących i przetrzymujących w schronisku bezdomne zwierzęta realizacji obowiązujących warunków opieki nad zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz warunków podpisanych umów, a w szczególności:
 - a. przedkładania informacji umożliwiających identyfikację wyłapanych zwierząt oraz informacji o liczbie zwierząt oddanych do adopcji,
 - b. zapewnienia przetrzymywanym zwierzętom właściwych warunków bytowych i sanitarno-weterynaryjnych,
 - c. przeprowadzania i dokumentowania zabiegów kastracji i sterylizacji bezdomnych zwierząt,
4. Realizację założeń programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt, a w szczególności prowadzenie działalności informacyjno-popularyzatorskiej dotyczącej opieki nad zwierzętami,

⁹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

5. Dokumentowanie czynności wykonywanych przez pracowników Urzędu podczas realizacji zadań opieki nad bezdomnymi zwierzętami i przeciwdziałania bezdomności zwierząt.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dniaczerwca 2013 r.

Kontroler
Leszek Smykowski
specjalista k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis